

## Holbergprisen til verdensledende rasismeforsker

**(Bergen, 14. mars 2019)** Det ble i dag kunngjort at Holbergprisen 2019 tildeles den britiske kulturforskeren Paul Gilroy for hans særdeles innflytelsesrike forskning, blant annet innenfor kritiske rasestudier og postkolonialisme.

Holbergprisen er en internasjonal forskningspris verdt NOK 6 millioner, som dekker fagområdene humaniora, samfunnsvitenskap, jus og teologi. Prisen ble opprettet av Stortinget i 2003, og vinneren skal ha påvirket internasjonal forskning innen prisens fagfelt på en avgjørende måte. Gilroy vil motta prisen under en seremoni ved Universitetet Bergen, Universitetsaulaen, den 5. juni.

Paul Gilroy er professor i amerikansk og engelsk litteratur ved King's College London og er en av Storbritannias mest kjente nåværende forskere og intellektuelle. Hans arbeider har hatt stor betydning for en rekke fagfelt, inkludert kulturstudier, kritiske rasestudier, sosiologi, historie, antropologi og afro-amerikanske studier. Gilroys forskning har vært særlig banebrytende på områder som *the Black Atlantic world*, kolonialisme og etniske hierarkier, samt på diasporiske relasjoner.

### Uredd anti-rasist

Både som kulturforsker og aktivist er Gilroy kjent for å være uredd i sin motstand mot alle former for rasisme. Han har utforsket de politiske sidene ved å bevege seg hinsides rasetekningen, som han utfordrer slik den utspiller seg både i hvite og sorte militante miljøer. Samtidig fremhever han mulighetene for en sameksistens som ikke er basert på etnisitet eller rasekategorier. Gilroy er også en nyansert fortolker av sort estetikk og har både forsket på og aktivt støttet opp om artister, skribenter og intellektuelle i afro-atlantiske miljøer.

«Min forskning tar for seg det tankeunderskudd som gjør at ikke alle mennesker får ta del i samme grad av menneskelighet,» sier Gilroy. «Jeg har fokusert på hvordan påståtte raseforskjeller skaper en forestilling om noe undermenneskelig, og har prøvd å utvide betydningen av humanisme til å få et mer akseptabelt moralsk og politisk innhold,» forklarer han. «For meg er kritikk av rasisme og rasetekning veien til en klarere, dypere forståelse av menneskeheten og dens omdiskuterte vesen.»

### Undergraves demokratiet?

Med boken *There Ain't no Black in the Union Jack* (1987) etablerte Gilroy seg som en av de fremste forskerne på rasistiske kulturer i Storbritannia. Her beskriver han hvordan sort historie er en integrert, men ofte fortiet, del av britisk historie. *The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness* (1993) var et vendepunkt hva angår studier av diasporaer innen human- og samfunnsvitenskapene. Her introduseres en nettverksmodell for kultur, og Gilroy argumenterer for hvordan rase, nasjon og etnisitet er kulturelt konstituerte størrelser.

I *Against Race* (2000) argumenterer Gilroy for at de beste trekkene ved det moderne demokrati står i fare for å undergraves av rasetekningens inndeling av menneskeheten i ulike identitetsgrupper basert på hudfarge. I *Darker than Blue: On the Moral Economies of Black Atlantic Cultures* (2010) videreutvikler og fornyer Gilroy W. E. B. Du Bois' og andre sorte intellektuelles studier, særlig gjennom fellesskapsmodeller som ikke baserer seg på rasetekning.

«Gilroy er en modig, inspirerende og transformativ forsker, og hans arbeider berører mange av vår tids mest presserende spørsmål», sier leder av Holbergkomitéen Dame Hazel Genn.

## **Nils Klim-prisen til ung islandsk-svensk filosof**

Vinneren av Nils Klim-prisen ble også kunngjort i dag. Denne prisen er på NOK 500.000 og tildeles hvert år en nordisk forsker under 35 år, som har utmerket seg innen Holbergprisens fagområder. Nils Klim-prisen og Holbergprisen overrekkes under samme seremoni ved Universitetet i Bergen den 5. juni.

Nils Klim-prisen går i år til den islandsk-svenske filosofen Finnur Dellsén for hans forskning innen erkjennelsesteori og vitenskapsfilosofi. Dellsén er dosent ved Islands universitet, Institutt for filosofi. Han har også en delstilling i Norge som førsteamanuensis II ved Høgskolen i Innlandet.

«Vitenskap handler om å finne fakta, men ikke alle fakta er likeverdige,» sier Dellsén om sin forskning. «Noen fakta avslører hvordan ting henger sammen, slik en effekt henger sammen med en årsak, og dermed lar oss forutsi, forklare og virkelig forstå verden rundt oss.» «I min forskning har jeg forsøkt å vise hvordan og hvorfor denne typen fakta er spesielle,» forklarer prisvinneren. «Jeg har også argumentert for hvordan avdekking av slike fakta forutsetter at vi er forberedt på å leve med den usikkerhet som nødvendigvis følger med formuleringen av store teorier,» sier han.

Nils Klim-komiteéns leder Tone Sverdrup sier Dellsén er en fremragende og original filosof. «Til tross for sin unge alder er han i front innenfor sine forskningsfelt, med et imponerende antall publikasjoner i velrennomerte internasjonale tidsskrifter,» sier hun. «Dellsén skriver om svært komplekse filosofiske spørsmål på en klar og presis måte. Han er grundig både i sin analyse av argumentene og i sin vurdering av alternative forklaringer,» poengterer Sverdrup. «Komitéen er imponert over den originale, innsiktsfulle og presise måten Dellsén utfører sitt filosofiske arbeid på.»

*Pressebilder, biografier om prisvinnerne, fagkomitéenes uttalelser og fakta om prisene legges ut på [www.holbergprisen.no/presserom](http://www.holbergprisen.no/presserom)*

### **Kontaktperson, Holbergprisens sekretariat:**

Kommunikasjonsrådgiver Ole Sandmo

Tlf: 98 00 18 78

[ole.sandmo@holbergprisen.no](mailto:ole.sandmo@holbergprisen.no)

### **Ekspertkontakter for pressen:**

#### **For holbergprisvinner Paul Gilroy:**

Professor Bjørn Enge Bertelsen, Universitetet i Bergen

Tlf: +47 411 03 883

[Bjorn.Bertelsen@uib.no](mailto:Bjorn.Bertelsen@uib.no)

#### **For Nils Klim-prisvinner Finnur Dellsén:**

Førsteamanuensis Ole Thomassen Hjortland, Universitetet i Bergen

Tlf: +47 950 56 082

[Ole.Hjortland@uib.no](mailto:Ole.Hjortland@uib.no)